

interview **Imke Hamacher**
fotografie **Lizzy Ann**

Mijn vagina viel niet meer te redden

—

Het lichaam van **Wendy Geerts** kreeg het flink te verduren door baarmoederhalskanker. Haar vagina moest eraan geloven.

Ik voelde me zo besodemieterd door mijn eigen lichaam

Wendy (34): ‘Toen ze me vertelden wat ze allemaal moesten weghalen – mijn vagina, blaas, eierstokken, anus en een gedeelte van mijn darm – kon ik me er niks bij voorstellen. Geen vagina en anus, dat klinkt als iets onmogelijks, toch? Maar waar eerst mijn vagina, urinebuis en anus zaten, loopt nu een litteken. De baarmoederhalskanker had al die weefsels aangetast, dus alles moest weg. Er zit nu geen opening meer, er kan niks meer in. Mijn schaamlippen en clitoris heb ik gelukkig nog wel. Dus als ik onder de douche sta, zie je er in principe niks van. Maar de stoma, drain en littekens op mijn buik verraden wel degelijk dat er iets met mij aan de hand is.

Het begon allemaal met een uitstrijkje op mijn 31ste. Omdat ik tot mijn vijftiende in België heb gewoond – en nu vlak over de grens in Nederland – ga ik daar nog altijd naar de dokter. In België krijgen vrouwen die seksueel actief zijn vanaf hun 25ste elke drie jaar een uitstrijkje, omdat je vanaf dan meer risico loopt op HPV (het humaan papillomavirus, dat baarmoederhalskanker kan veroorzaken, red.). Met mijn vorige uitstrijkje was niks aan de hand, maar deze keer waren afwijkende cellen gezien. ‘Maak je niet meteen zorgen,’ zei mijn huisarts, ‘dit hoeft absoluut geen kanker te betekenen. Maar ga wel even naar de gynaecoloog.’ Tijdens een vaginaal onderzoek met kleurstof werden allemaal plekje’s zichtbaar. Een aantal scans en biopten later kreeg ik de diagnose: baarmoederhalskanker. Ik schrok niet, ook al was het een totale verrassing. Ik had namelijk nergens last van en voelde me topfit. Ik liep veel hard en was volop leuke dingen aan het doen. Ziek, hoezo? Ik ben van nature vrij nuchter en dacht vooral: oké, en wat gaan we eraan doen? Er waren twee mogelijkheden: chemo en een stukje van de baarmoedermond weghalen óf mijn hele baarmoeder weghalen. Dat laatste wilden ze vanwege mijn leeftijd liever niet doen. Maar ik zei meteen: haal hem er maar uit. Ik heb nooit kinderen gewild. Dat roep ik al sinds mijn zestiende. Waarom zou ik dan risico lopen door maar een klein stukje weg te halen en chemotroep in mijn lijf te stop-

pen? Met borstkanker zou ik denk ik hetzelfde doen. Maar de artsen in het ziekenhuis hadden hun twijfels. Wat als ik me over een jaar zou bedenken? Ik heb ze echt moeten overtuigen om toch die operatie te doen. Een enkeling in mijn omgeving zei: maar wie gaat er dan later voor jou zorgen? Dat vond ik zo’n gekke vraag. Er zijn heus wel andere mensen die voor me kunnen zorgen, zei ik, daar hoeft ik echt geen kinderen voor te baren. Voor mensen die wél een kindwens hebben, is deze ziekte veel heftiger. Dan staat je wereld echt op z’n kop. Ik hechtte geen waarde aan mijn baarmoeder. Ik zag ook niet op tegen de operatie, integendeel. Daarna zou ik genezen zijn. Bij wat er zou kunnen misgaan, stond ik niet stil. De artsen vertelden me wel over mogelijke complicaties, maar ik had het volste vertrouwen: ik fiets hier gewoon doorheen. Pas vlak voor ik de operatiekamer binnengereed zou worden, kwamen ineens de tranen. Shit, nu gaat het definitief gebeuren, dacht ik. Toch even in een flits die twijfel: maak ik wel de goede keuze? De gynaecoloog die me troostte vroeg voor de zekerheid: wil je het wel nog steeds? Ja, voelde ik al heel snel, *let’s go*.

De operatie was geslaagd en alle snijvlakken waren schoon. Na een week mocht ik al naar huis. Behalve dat ik geen zware dingen mocht tillen of mocht stofzuigen, voelde ik me redelijk fit. Toch kwam na die operatie thuis nog wel een mentale klap. Zo sterk als ik voor de operatie was, zo down was ik nu. Waarom ik? Waarom overkomt mij dit? Hoezo was ik twee weken geleden – voor mijn gevoel – nog gezond, en heb ik nu een beschadigd lijf en kan ik allerlei dingen niet? Gelukkig duurden die verdrietige momenten bij mij nooit veel langer dan een uur. Dan herpakte ik mezelf weer: kom op Wendy, je hebt geluk gehad, maak er het beste van.’

Brute pech

‘Een paar weken na de operatie kreeg ik last van bloedingen. Niet veel, nog minder dan een menstruatie. Ik maakte me niet

meteen zorgen; het waren vast nog naweeën van de operatie. Toen ik het ziekenhuis belde, zeiden zij hetzelfde. Maar bij twee maanden begon het toch te knagen: zo lang zou zo iets toch niet moeten duren? Gelukkig had ik toen een nacontrole, waarbij de eerste reactie van de gynaecoloog ook geruststellend was: hoort er allemaal bij. Maar toen ik in de stoel lag voor onderzoek, zei ze meteen: ‘O nee, dat ziet er toch niet goed uit.’ Boven in de koepel van mijn vagina – die na het dichtmaken van de baarmoedermond nu een ‘grotje’ was – zag ze een gezwel zitten. Waarschijnlijk was er één ieniemini celletje achtergebleven dat met het blote oog niet zichtbaar was. Geen fout van iets of iemand, maar gewoon domme, brute pech. Op dat moment begon ik me toch wel lichtelijk zorgen te maken. In verhalen die je hoort over mensen bij wie kanker snel terugkomt, loopt het meestal niet goed af. En nu dan, vroeg ik me af. We hebben alles gedaan wat we moesten doen, en nóg is het niet genoeg. Nog eens opereren was geen optie, dat bracht te veel risico’s met zich mee. Bovendien wilden ze mijn vagina nog redden. Het plan werd chemo en bestralen, nu had ik geen keuze.

De chemo was zwaar, maar de bestraling was nog véél zwaarder. Dat zag ik niet aankomen, want ik hoorde vooral horrorverhalen over chemo: je verliest je haar, je wordt extreem moe, je conditie gaat achteruit. Toen ik drie chemokuren had overleefd, dacht ik dat ik het ergste achter de rug had. Die 25 bestralingen doe ik er wel even achteraan. Nou, daar kwam ik na de eerste sessie hard van terug. Misselijk, overgeven, slap, buikpijn, diarree – ik was één potje ellende. En toen moest ik er nog 24. ‘Nog heel even volhouden, we zijn er bijna,’ probeerde mijn moeder me elke dag moed in te praten op weg naar het ziekenhuis. Ja, mijn gewoontelijke optimisme heb ik wel van haar. Maar nu dacht ik soms wel bij mezelf: ja ja, jij hebt makkelijk praten. Jij bent niet ziek. Laat me lekker met rust, thuis, alleen, met de deur op slot en de gordijnen dicht. Maar ik wist natuurlijk best: ze bedoelt het goed. Intussen was ik door de chemo al mijn haren kwijt, maar dat

vond ik nog het minst erg. Die zouden wel weer aangroeien. Mijn moeder daarentegen zat huilend naast me in de pruikenwinkel toen ik mijn haar liet afscheren. Als je kaal bent, ben je écht ziek voor mensen. De vrouw die me hielp, wilde me wegdraaien van de spiegel zodat ik niks zou zien, maar ik wilde júíst kijken. Eerlijk gezegd vond ik het er niet eens zo verkeerd uitzien. Ik had veel erger verwacht. Zo durfde ik best over straat. Een pruik vond ik stomvervelend, dus die heb ik maar vier keer gedragen, waarvan twee keer op een bruiloft. Toch leuker voor het bruidspaar als er iemand mét haar op de foto’s staat.’

Besodemieterd

‘Na die ellendige bestralingen en chemo ging ik hoopvol door de scan. Helaas bleek er nog steeds een plekje te zitten. Dat hakte erin. Ik kon ‘s nachts niet meer slapen van de zorgen. Pas nu dacht ik voor het eerst: dit komt niet meer goed. Ik ga hieraan dood. Dat was voor mij het absolute dieptepunt. Ik vind het nu nog moeilijk als ik daaraan terugdenk. Ik heb niet veel mensen verteld hoe bang ik was. Als ik doe alsof ik niet denk aan doodgaan, doen jullie het misschien ook niet, dacht ik. Als mensen er toch naar vroegen, deed ik optimistisch: komt wel goed. Terwijl ik bij mezelf dacht: ik weet het niet zo zeker. Ik had niet van mezelf verwacht dat ik zo zou instorten, maar ik voelde me zó ontzettend besodemieterd door mijn eigen lichaam. Ik had alles gedaan, ondergaan en nóg was het niet goed.

Ik had nog twee mogelijkheden: een grote operatie waarbij mijn blaas, vagina, anus en een stuk darm verwijderd zouden worden, met als gevolg een stoma, een blaasstoma en kans op allerlei complicaties. Een verpest lichaam, eigenlijk. Wil ik dat wel, vroeg ik me af. Het alternatief was palliatieve chemo, wat neerkomt op tijd rekken. De inschatting was dat ik dan misschien nog één tot drie jaar zou hebben. Doe dat maar, zei ik. Ik wilde al die toeters en bellen aan mijn lichaam niet meer. En eerlijk gezegd geloofde ik ook niet meer in een goede afloop. Ik zag al voor ▶

Het was geen levenslust, maar pijn die mij het zetje voor de operatie gaf

me hoe ik weer een grote operatie zou ondergaan om uiteindelijk te horen: het is nog niet weg. Dat wilde ik niet nog een keer meemaken. Ik ben er klaar mee, zei ik tegen mijn moeder, doe mij maar die chemo. 'Nee, dat gaan we niet doen,' zei zij. Maar ik was vastberaden. Het ziekenhuis had de operatie wel ingepland, voor het geval ik nog van gedachten zou veranderen. Twee weken voor de operatiedatum kreeg ik ineens extreme pijn in mijn bekken. Zo hard groeide de tumor. Ik zat vier keer per nacht in bad om de pijn te verlichten. Ik wist niet meer hoe ik moest liggen of zitten. Toen ging er bij mij een knop om. Laat die operatie maar komen. Geef me maar een stoma, twee stoma's, wat dan ook, alles om van die pijn af te komen. Het was geen levenslust, maar pijn die mij het zetje gaf.

Drains en pleisters

'Mijn vagina, anus, blaas, eierstokken en een deel van mijn darm zijn verwijderd, en met stukjes darm is een nieuwe blaas gemaakt. Ik heb een stomazakje op mijn buik, maar plassen gaat gelukkig via mijn navel met een katheter. Scheelt toch weer een zakje. Dat ik vanonder helemaal 'dicht' zou zijn vond ik van tevoren best een eng idee. Toch wilde ik na de operatie meteen met een spiegel kijken hoe het eruitzag. Ik schrok wel, ook vanwege alle drains en pleisters. Zo zag het er hiervoor niet uit, zeg maar. Maar zo is het nu wel, daar heb ik me inmiddels bij neergelegd.

Een week na de operatie werd ik heel ziek: mijn buik bleek vol te zitten met abcessen. Omdat antibiotica niet voldoende was, moesten ze nog één keer mijn buik in, wat eigenlijk niemand durfde. Tot overmaat van ramp is tijdens die operatie per ongeluk een gaatje in mijn blaas geprikt, waardoor mijn buik volliep met urine. Als gevolg daarvan heb ik nu permanent een drain. Of ik boos was op de chirurg die de fout maakte? Nee, eigenlijk niet. Hij gaf meteen toe dat het hoogstwaarschijnlijk zijn fout was. Dat vond ik zo eerlijk, dat ik niet boos kon zijn. Ik ben hem

dankbaar dat hij mij van die abcessen af heeft geholpen, want daar had ik meer last van dan van die drain.

Ondanks alle kommer en kwel die erbij kwam kijken, ben ik nu, twee jaar later, blij dat ik de operatie heb gedaan. Van tevoren ben ik door allerlei specialisten mentaal voorbereid op de gevolgen. Een seksuoloog ging met me in gesprek over seks en zei dat er heus nog wel mogelijkheden zijn, ook zonder vagina. Dat was op dat moment het laatste waar ik mee bezig was, ook omdat ik single ben. Dat zie ik in de toekomst allemaal wel, dacht ik. Eerst moet verzamelen om überhaupt weer te durven daten. Want wanneer vertel ik iemand wat ik heb meegemaakt, en hoe? Je gooit niet zomaar op tafel: o trouwens, ik heb geen vagina meer. Maar ik kan er ook niet onderuit. Vraag één: wat doe je voor werk? Eh, niks, want ik zit in de ziektewet. Waarom dan? Bam, daar ga ik al. Ik zou graag van lotgenoten willen weten hoe zij dat hebben aangepakt. Hoe vertelde je het, op welk moment, en hoe reageerde die ander? Wat doe je vervolgens wél in bed, en hoe gaan partners daarmee om? Ik start binnenkort met vrijwilligerswerk voor Olijf, een netwerk voor vrouwen met gynaecologische kanker. Hopelijk ontmoet ik daar vrouwen met wie ik het daarover kan hebben.

Hoewel ik geen vagina meer heb, toch een vrij essentieel lichaamsdeel, voel ik me er niet minder vrouw om. Van mijn vagina baal ik eigenlijk nog het minst. De toeters en bellen – drain, stoma, katheter – storen me meer. Het lijkt me sterk dat ik met dit lijf de negentig ga halen, maar ik blijf wel positief. Ik hoop weer te gaan werken, en als het even meezit vind ik een leuke man. Bovenal hoop ik dat ik blijf zoals ik nu ben. Dat mijn lichaam me niet meer in de steek laat. Want dit is goed, hier kan ik mee leven. Over een paar maanden heb ik weer een afspraak bij de gynaecoloog, ik ga uit van een goede uitkomst. Maar ik zou liegen als ik zou zeggen dat ik me helemaal nooit zorgen maak. Twee dagen voor een controle hoor ik toch dat stemmetje in mijn hoofd: het zal toch niet...?' •

beeld: Jesse Donker en Jessica Machén, styling: Charlotte Martens, haar en make-up: Jitske Serneé, productie: Anne-Floor Roosterman en Isabel van Alebeek, fotografie-assistent: Kai van Geel, colturi: Zara

